

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1961/24-E
Sp. zn. ČŠIE-S-326/24-E

Název	Základní škola Litomyšl, Zámecká 496, okres Svitavy
Sídlo	Zámecká 496, Litomyšl-Město, 570 01 Litomyšl
E-mail	1zs@litomysl.cz
IČO	47 487 283
Identifikátor	600 100 804
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ondřej Vomočil
Zřizovatel	město Litomyšl
Místo inspekční činnosti	Zámecká 496, Litomyšl
Inspekční činnost na místě	26. až 28. 11. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Litomyšl, Zámecká 496, okres Svitavy (dále škola) vykonává činnost základní školy a školní družiny. Výuka ve dvou třídách prvního stupně probíhá ve vedlejší budově, kde se nachází i samostatná školní jídelna zajišťující stravování žáků i zaměstnanců školy.

Ve škole se v době inspekční činnosti vzdělávalo 547 žáků. Z tohoto počtu bylo 11 žáků s odlišným mateřským jazykem, 59 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a tři žáci mimořádně nadané. Na základě doporučení školských poradenských zařízení škola žákům ke vzdělávání vypracovala 11 individuálních vzdělávacích plánů. Pro další žáky s potřebou podpory jsou vytvořeny plány pedagogické podpory. Ve 14 třídách působí asistentky pedagoga a v jedné třídě další učitelka jako podpora žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Do pěti oddělení školní družiny bylo aktuálně zapsáno 116 účastníků zájmového vzdělávání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Při řízení školy klade ředitel a jeho zástupci důraz na realizaci funkčně nastaveného organizačního uspořádání a delegovaných pravomocí. Při své činnosti vedení školy uplatňuje demokratický a respektující styl řízení, jehož významným nástrojem je otevřená komunikace se všemi účastníky vzdělávacího procesu, která zajišťuje bezproblémový přenos informací a přispívá k vytváření příznivé atmosféry ve škole.

Při tvorbě koncepčních cílů, které škola otevřeně sdílí, vycházel ředitel školy z priorit rozvoje žádoucích kompetencí žáků i podmínek školy. K realizaci vize školy cíleně přispívají stanovené oblasti vlastního hodnocení školy i rozvojové plány pedagogických pracovníků. V rámci účelně nastavených řídicích procesů vedení školy monitoruje a vyhodnocuje postupy v jednotlivých oblastech, zvažuje a přijímá příslušná opatření. Úspěšné naplňování stanovených cílů pozitivně ovlivňuje soudržnost zaměstnanců školy a sdílení vize školy. Systematická péče, kterou škola aktuálně věnuje identifikaci a podpoře nadaných žáků, je příkladem inspirativní praxe. Škola v této oblasti využívá zpracovaný komplexní program, který vychází z deklarované a zveřejněné vize školy; obsahuje jasně definované úkoly vedoucí k podpoře žáků s nadáním, včetně odpovědnosti pedagogů za jejich splnění a nástrojů k realizaci. Na postupném zlepšování pedagogické práce se svojí činností podílejí také jednotlivá metodická sdružení.

Ke zkvalitňování vzdělávání přispívá profesionální přístup pedagogického sboru a jejich aktivní zapojení do projektů, školních a četných mimoškolních činností. Potřebnou inspiraci a nové zkušenosti získávají také prostřednictvím vzájemných hospitací a tandemové výuky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je organizováno podle potřeb školy a zájmu učitelů na základě plánů jejich osobního rozvoje, pro zájemce z řad učitelů jsou zajištěny konzultace s mentory. Ve škole působí dvě speciální pedagožky a psycholožka, která je současně školní koordinátorkou podpory nadání. Ředitel školy věnuje pozornost adaptaci začínajících učitelů i asistentů pedagoga stanovením uvádějících učitelů a vytvářením podmínek pro jejich vzájemnou spolupráci.

Materiální podmínky školy se soustavně zlepšují. Po rozsáhlé rekonstrukci školních prostor se podařilo zkvalitnit prostředí a vybavení kmenových tříd, odborných učeben i kabinetů. Prostředí školy nově doplnila relaxační místnost a samostatné prostory pro členy školního poradenského pracoviště. Postupně jsou pořízovány moderní technologie a učební pomůcky, které pedagogové efektivně ve výuce využívají. Zlepšovány jsou také venkovní prostory školy, kde vzniklo např. workoutové hřiště včetně nových herních prvků. Od minulé inspekční činnosti byla přístavbou výtahu škola zpřístupněna bezbariérově. K pohybovému rozvoji žáků v hodinách tělesné výchovy škola využívá menší tělocvičnu v budově školy. Ostatní navštěvovaná sportoviště se nacházejí na území města, což částečně limituje čas pro relaxaci žáků i rozvržení výuky.

Většina oddělení školní družiny (čtyři z pěti) využívá ke své činnosti zázemí kmenových tříd, pouze jedno má k dispozici skromnější samostatné prostory. Svoji činnost oddělení realizují také v dalších učebnách školy (cvičná kuchyňka, tělocvična), denně je zařazován pobyt venku na školním hřišti či vycházky do okolí školy. Nastavené podmínky sice nemají na kvalitu zájmového vzdělávání stěžejní vliv, ale pro přípravu a realizaci plánovaných aktivit by bylo vhodnější, kdyby školní družina disponovala vlastními prostorami.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované hodiny na prvním stupni byly připravené, zvolené metody a formy práce převážně vedly k naplnění stanovených cílů. Žáci byli vždy ukáznění a většinou aktivně spolupracovali s učitkami. Při výuce převažovaly frontální formy výuky střídané prací ve skupinách či dvojicích, doplněné krátkou samostatnou prací. Ve sledovaných hodinách převládala vlnitá pracovní atmosféra s podporou zájmu žáků o předmět. Uplatňované metody občas umožňovaly činnosti mimo lavice, v kruhu na koberci, u interaktivní tabule. Zadávaná samostatná práce logicky navazovala na přímé činnosti, byla smysluplná a přiměřená. V několika hodinách učitelky vhodně uplatnily mezipředmětové vztahy s výchovným využitím a vyvozováním vzájemných souvislostí. Zájem o předmět v několika hodinách podpořily zařazením zajímavostí a propojením učiva s reálným životem s využitím znalostí žáků. Zdařilá byla prezentace několika žáků připravených referátů k výuce a podnětnými otázkami spolužáků. Zejména v nižších ročnících zpestřily výuku písničky a pohybové hry, při nichž probíhalo nenásilné procvičování učiva. Efektivitu dvou vyučovacích hodin zvýšila tandemová výuka, v jedné se zapojením rodilého mluvčího, ve druhé doplnil další pedagog výchovný předmět procvičováním anglického jazyka (*Integrovaná výuka předmětu a cizího jazyka - CLIL*). Vzájemná komunikace učitel se žáky byla vždy přátelská a pozitivní.

Sledované hodiny na prvním stupni byly většinou uzavřeny pochvalou žáků, v části z nich jim byl ponechán prostor pro zdůvodněné sebehodnocení. Výuka byla často podložena různým množstvím názorného materiálu s využitím dostupné digitální techniky. Zadání úloh s odlišnou náročností učiva pro nadané a rychleji pracující žáky bylo zařazeno pouze v několika hodinách. V závěru hodin často chybělo zapojení žáků do shrnutí výuky.

Struktura sledovaných hodin na druhém stupni byla promyšlená, učitelé obvykle vhodně pracovali s cílem, tématem i obsahem vyučovací hodiny. V účelné rovnováze byly zastoupeny frontální forma výuky s kooperativními formami včetně vhodného využití skupinové práce žáků. Párové i skupinové aktivity zařazené ve hodinách příznivě podporovaly vzájemnou spolupráci žáků. V několika hodinách žáci sami přirozeně a spontánně dokázali pomáhat s pochopením učiva svým spolužákům. Při skupinové práci učitelé kladli důraz na rozdělení rolí žáků, při párové činnosti mohli žáci podle svého nastavení volit i prvky samostatné práce.

Často byly vhodně využity didaktické pomůcky pro podporu vizualizace učiva, přínosem bylo využití digitální techniky (tablety, mobilní telefony, učební videoukázky apod.) nebo využití vhodného výukového software. Výuku přírodovědných předmětů podporovalo i vhodné zařazení jednoduchých demonstračních nebo žakovských pokusů. Výuku účelně podporovala i klidná a podnětná atmosféra. Učitelé při řízeném rozhovoru se žáky často uplatňovali vhodné metody pokládání otázek, kritické myšlení žáků rozvíjeli doplňujícími dotazy, kterými umožňovali žákům ve vhodných učebních situacích tvořit hypotézy a hledat odpovědi na problémové úlohy. V některých hodinách učitelé umožnili žákům diskutovat k vyučovanému tématu, zaznamenána byla také smysluplná práce s chybou. Občas učitelé

využili diferencovaný přístup k řešení předloženého úkolu při zadávání v jeho různých obtížnostech nebo při nabídce náročnějšího pracovního postupu nadaným žákům. Prvky technik sebehodnocení a vrstevnického hodnocení žáků byly zaznamenány zejména při probíhající spolupráci žáků. Účelnou zpětnou vazbu o volených metodách výuky získávali učitelé nejvíce v průběhu sledovaných hodin, což jim umožňoval zpravidla dobře promyšlený cíl výuky směrem k žákům. Ve většině hodin ale nevyužili čas v závěru hodiny pro celkové shrnutí, chybělo hodnocení žáků k vlastnímu učebnímu pokroku ve výuce.

Příznivým zjištěním byla výuka dějepisu se snahou naučit žáky chápat souvislosti mezi historickými událostmi v kontextu dnešní doby, využita byla i diskuse žáků k aktuálním tématům. Podnětně byly využity metody výuky žáků v praktických činnostech ve školní dílně. Pozitivem byl také rozvoj hudebních schopností i pohybových dovedností prostřednictvím aktivního zapojení žáků v hodině hudební výchovy. V části hodin učitelé podporovali rozvoj čtenářské gramotnosti využíváním odborných i uměleckých textů, které umožňovaly posilovat čtenářské dovednosti v jazykové oblasti, nebo při práci s uměleckými jazykovými prostředky. Zřetelné efektivity ve výuce bylo dosaženo v hodinách organizovaných formou tandemové výuky. Průběh hodiny probíhal v dynamickém tempu, žáci byli aktivizováni a vyučující získávali již v průběhu hodiny dobrou zpětnou vazbu o dosahovaných výsledcích žáků. Hodiny cizího jazyka probíhaly převážně ve vyučovaném jazyce, učitelé se zaměřovali na procvičení žádoucích jazykových kompetencí, s důrazem na ústní projev žáků.

Ve školní družině měli žáci po dopoledním vyučování dostatečný prostor pro odpočinek, hry, kreslení, četbu, případně další činnosti podle vlastní volby. Vzdělávání je realizováno s ohledem na roční období, denně je zařazován pobyt účastníků venku.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sleduje průběžné i celkové výsledky žáků, které analyzuje a vyhodnocuje v několika různých úrovních. Výsledky vzdělávání jsou projednávány v metodických sdruženích i při jednání pedagogické rady, výstupem jsou závěry a doporučení k dalšímu pokroku. Výsledná zjištění jsou zpracována nejen ve výroční zprávě o činnosti školy, ale také ve vlastním hodnocení školy. Dokumentace školy vedená k projednávání a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků a vlivu pedagogického působení na rozvoj žáků má vysokou vypovídací hodnotu a umožňuje vedení školy přijímat účinná opatření korespondující s nastavenou vizí rozvoje školy.

Ročníkové výsledky žáků jsou velmi dobré, za poslední školní rok 2023/2024 bylo příznivým zjištěním vysoké procento žáků s vyznamenáním (více než dvě třetiny žáků prvního i druhého stupně). Žáků ohrožených školní neúspěšností je i díky smysluplné podpoře ve výuce minimální počet, ročníkové hodnocení stupněm nedostatečný jsou spíše výjimkou. Absence žáků byla nízká, ve výchovných opatřeních výrazně převažují pochvaly nad potřebou kázeňských opatření. To je příznivým odrazem nejen pozitivní atmosféry ve škole, ale také schopností velkého počtu žáků úspěšně reprezentovat školu v soutěžích a projektech nebo účelně rozvíjet občanské, sociální a personální kompetence při aktivitách sociálního nebo společenského charakteru.

Díky úspěšně realizované podpoře nadaných žáků se škola prezentuje širokým portfoliem úspěchů ve vědomostních a dovednostních soutěžích. Nadaní žáci účelně rozvíjejí své schopnosti v jazykových, společenských i přírodovědných aktivitách (*Pohár vědy, Zlatý list, předmětové olympiády* apod.), jeden z žáků prvního stupně získal umístění mezi deseti nejlepšími v celosvětové soutěži zaměřené na strategické a logické hry *Accelium Olympics*

2024. Nadaným žákům je kromě možnosti realizovat své schopnosti v soutěžích nabídnuta i podpora přímo ve výuce. Škola využívá v několika různých předmětech a ročnících tandemovou výuku, z disponibilních hodin učebního plánu nabízí žákům prvního stupně možnost vzdělávat se v předmětech speciálně koncipovaných pro rozvoj nadání s prostupností podle zájmu a schopností žáků (pro první třídu zájmový kroužek *Sovičky*, od druhého do pátého ročníku skupiny žáků *Malí Koumáci* a *Velcí Koumáci*). Ve výjimečných případech škola umožňuje nadanému žákovi věnovat se i ve výuce vlastního projektu.

Při školní družině je realizováno pět zájmových kroužků, do nichž je přihlášena většina účastníků. Školní družina organizuje řadu dalších aktivit pro žáky (např. *Halloween*, *Čerti*, vánoční besídka, sportovní akce) a spolupracuje s ostatními školními družinami ve městě (akce *Mladý gladiátor*). Zájem žáků je také o nabízenou prázdninovou činnost formou příměstských táborů. Na činnosti školy se úspěšně prostřednictvím žákovského parlamentu aktivně podílejí také žáci. Konstruktivní partnerské vztahy vytváří škola se zřizovatelem, místními spolky, vzdělávacími institucemi, neziskovými organizacemi, realizuje odborné praxe žáků a studentů Vyšší odborné školy a Střední pedagogické školy Litomyšl.

Od poslední inspekční činnosti pokračuje funkčně nastavená poradenská podpora žákům i jejich rodičům a prevence. Konzultací se školní psycholožkou a speciální pedagožkou využívají zákonní zástupci i učitelé, což se příznivě odráží ve vzájemných vztazích. Pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je koordinována týmem školního poradenského pracoviště. Ten účinně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními i dalšími organizacemi a zajišťuje tvorbu individuálních vzdělávacích plánů nebo plánů pedagogické podpory, které jsou ve výuce uplatňovány. Klima školy je cíleně sledováno a vyhodnocováno, se vztahy ve třídě a ve škole pracují také učitelé v průběhu třídnických hodin. Prostřednictvím projektu *Křížovanky-projekt prevence rizikového chování žáků* jsou realizovány četné akce s tematikou prevence, podpory vztahů ve třídách, řešení krizových situací a výjezdové akce, například adaptační a sportovní kurzy.

Závěry

Vývoj školy

- zlepšení materiálních podmínek školy
- zajištění bezbariérového vstupu do školy

Silné stránky

- kvalitu poskytovaného vzdělávání významně ovlivňuje příznivá atmosféra školy, vstřícný přístup pedagogů a jasně formulovaná vize rozvoje školy sdílená všemi účastníky vzdělávání (1.1)
- funkčně nastavené řízení a vyhodnocování vzdělávacího procesu i chodu školy (2.1)
- aktivní zapojení školy do projektů, které mají pozitivní dopad na kvalitu poskytovaného vzdělávání (např. *Pomáháme školám k úspěchu*, *Světová škola*) (1.5)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- v závěru hodin není systematicky využíváno shrnutí výuky se zapojením žáků, které by jim umožnilo zhodnotit vlastní učební pokrok ve výuce (4.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Příklady inspirativní praxe

- úspěšně realizovaná podpora nadaných žáků - škola k této činnosti účinně využívá vlastní zpracovaný komplexní program, který vychází z deklarované a zveřejněné vize školy; obsahuje jasně definované úkoly a zodpovědnosti pedagogů vedoucí k podpoře žáků s nadáním, včetně nástrojů k realizaci (4.3)

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- v závěru hodin systematicky využívat shrnutí výuky se zapojením žáků, vést je ke zhodnocení vlastního učebního pokroku ve výuce
- vhodnou úpravou esteticky zkvalitnit prostředí školní družiny a zaměřit se na další podporu vhodného klimatu a osobnostního a sociálního rozvoje žáků ve školní družině, které jsou aktuálně snižovány využíváním kmenových tříd

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní řád základní školy ze dne 28. 8. 2024
2. Vnitřní řád školní družiny s platností od 30. 12. 2022
3. Školní matrika žáků, školní rok 2024/2025 (výběr)
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný ve školním roce 2024/2025
5. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 9. 2024
6. *Plán podpory nadání na období 2023 až 2026*
7. Zápisy z pedagogických rad a porad za školní rok 2024/2025
8. Rozvrhy hodin, školní rok 2024/2025
9. Třídní knihy, školní rok 2024/2025
10. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2024/2025 (výběr)
11. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2024/2025
12. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2024/2025 (výběr)
13. Minimální preventivní program pro školní rok 2024/2025
14. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2023/2024
15. Zpráva o vlastním hodnocení školy 2023/2024
16. Dokumentace školní družiny, školní rok 2024/2025

17. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 22. 11. 2024
18. Inspekční zpráva Čj. ČŠIE-284/18-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

20. 12. 2024